

Можливості фітотерапії у лікуванні циститу та сечосольового діатезу

Інфекційно-запальні захворювання сечових шляхів як причина звернення пацієнтів по амбулаторну допомогу посідають друге місце після інфекцій респіраторного тракту. Дуже часто терапентам і сімейним лікарям доводиться мати справу з гострим неускладненим циститом та сечосольовим діатезом. За цих патологій доцільно використовувати фітотерапію, яка, з одного боку, впливає на більшість патогенетичних процесів, а з іншого – практично не має протипоказань, обмежень та ускладнень.

Переваги фітотерапії в урології

Протягом останніх років застосування фітотерапії у профілактиці та лікуванні уропатологій суттєво зросло. Продементовано, що доповнення антибіотикотерапії лікарськими травами має синергічний ефект. Окрім того, фітопрепарати здатні зменшувати резистентність патогенів до антибіотиків. У рослинах, які входять до складу фітопрепаратів, наявні хімічні складники, котрі захищають рослину від патогенних мікроорганізмів. Ці складники можуть успішно застосовуватися для лікування та профілактики інфекцій. Значна частка цих складників екстрагується із сечу, що дозволяє їм виконувати роль сечових антисептичних засобів. Основні механізми дії антимікробних складників фітотерапевтичних засобів – безпосередня здатність руйнувати мікробну клітину, протидіяти адгезії мікроорганізмів до епітеліальних клітин. Окрім того, фітохімічні складники рослинних препаратів є імунomodulatory, а також підсилюють власний антиоксидантний захист організму.

Основні переваги фітотерапії – незначна кількість побічних ефектів, фармакоеконومیчна доцільність такого лікування, доступність, відсутність розвитку резистентності бактерій та толерантності до препаратів. У зв'язку із цим застосування фітотерапії при циститі й сечосольовому діатезі стає все популярнішим у наш час.

Цистит

Цистит – запалення сечового міхура, яке зустрічається переважно в жінок. Протягом життя від 20 до 25% жінок страждають на гострий цистит, у 30% із них протягом року відбувається рецидив захворювання, а в 10% випадках спостерігається хронічна рецидивуюча форма. Цистит найчастіше розвивається в жінок активного репродуктивного віку, а також у менопаузальному періоді. Симптомом комплексного гострого циститу характеризується наявністю дизуричного та болювого синдромів у поєднанні з бактеріурією і лейкоцитурією.

Оскільки цистити нерідко рецидивують, пацієнти (зазвичай жінки) отримують декілька курсів антибіотикотерапії на рік. Надмірне застосування антибіотиків спричиняє селекцію резистентних штамів, а також підвищує ймовірність розвитку побічних ефектів.

Одне із завдань фітотерапії полягає саме в поліпшенні механізму самоочищення сечових шляхів через стимуляцію діурезу. Сам акт сечовипускання є природним механізмом захисту від інвазії збудників сечової інфекції, тому збільшення діурезу є обов'язковим заходом для її успішного лікування. Рослинні діуретики більше впливають на водний діурез (акварез), аніж на діурез як такий (за рахунок збільшення ниркового кровотоку чи участі в осмотичних процесах).

Фітолізин® Нефрокапсули (ТОВ «Гербаполь Варшава», Польща) – один із відомих фітотерапевтичних засобів для лікування циститу. До складу капсул входять екстракти трави споришу (*Polygonum aviculare L.*), листя берези (*Betula pendula Roth.* (*B. Verrucosa Ehrh.*)), кореневища пирію (*Agropyron repens L.*), коренів петрушки (*Petroselinum crispum*), трави хвоща польового (*Equisetum arvense L.*), коренів любистку (*Levisticum radix*), трави золотарника (*Extractum Herbae Solidaginis virgaureae siccum*). Багатство складу капсул Фітолізин® Нефрокапсули

дозволяє цьому засобу чинити багатогранну сприятливу дію: спазмолітичну, антибактеріальну, протигрибкову, антисептичну, сечогінну, тонізуючу, протизапальну, болевозаспокійливу.

Ефективність Фітолізин® Нефрокапсул у лікуванні циститу була доведена в декількох дослідженнях. Зокрема, у дослідженні А. V. Kuzmenko і співавт. (2018) 63 жінок із гострим неускладненим циститом рандомізували до групи однократного застосування 3 г фосфоміцину, а також до групи його поєднання із Фітолізин® Нефрокапсулами (1 капсула 3 р/добу 1 міс). Оцінка стану пацієнток проводилася при надходженні, а також через 3 та 7 днів після початку лікування і передбачала заповнення щоденників сечовипускання, самостійну оцінку болювих відчуттів, аналіз сечі, посів сечі. Протягом подальших 3 міс реєструвалися випадки рецидивів і періодично проводилися бактеріологічні аналізи сечі. Під час надходження всі пацієнтки скаржилися на біль у проекції сечового міхура, часте сечовипускання незначними порціями та відчуття дискомфорту в ділянці уретри. В усіх жінок спостерігалися лейкоцитурія та бактеріурія.

На 3-й день в обох групах спостерігали однакове покращення клінічної картини; всі культури сечі були негативними. На 7-й день після початку лікування в пацієнток групи комбінованої терапії з Фітолізин® Нефрокапсулами спостерігали нормальні параметри лабораторних аналізів і відсутність клінічних проявів циститу; натомість у групі монотерапії фосфоміцином зберігалася лейкоцитурія. За 3-місячний період спостереження рецидиви циститу спостерігали в 19,4% учасниць групи фосфоміцину та лише в 9,4% жінок групи комбінованої

лікування із Фітолізин® Нефрокапсулами. Окрім того, бактеріологічне дослідження сечі виявило патоген, аналогічний ідентифікованому під час надходження, в зразках 16,1% пацієнток групи фосфоміцину та лише в 1 пацієнтки (3,2%) групи комбінованої терапії. Автори дослідження наголосили, що Фітолізин® Нефрокапсули не лише сприяють усунюванню гострого циститу, а й дозволяють запобігти рецидивам, що додатково обґрунтовує доцільність їх застосування.

Сечосольовий діатез

Дисметаболічні нефропатії – це група захворювань, що характеризується інтерстиціальним процесом у нирках внаслідок порушення обміну речовин. В Україні у практиці сімейного лікаря частіше зустрічається синонім цього терміна – сечосольовий діатез.

Поява солей у сечовому осаді може бути транзиторною (при одноманітному харчуванні чи тимчасових порушеннях ферментних систем організму) або постійною (при хронічних захворюваннях, генетично детермінованому порушенні обміну речовин, низькій якості питної води). До факторів, що сприяють утворенню кристалів, зараховують високу концентрацію каменів утворюючих солей у сечі, недостатній водний режим, зниження частоти сечовипускання, тривале використання медикаментів, наявність інфекції сечових шляхів, порушення травлення та ін. Тривала кристалурія, незалежно від її причини, призводить до відкладення кристалів у нирковій тканині з розвитком інтерстиціального процесу або солей у порожнинній системі нирок з утворенням конкрементів, ускладненням у вигляді мікробнозапальних захворювань нирок і сечовивідних шляхів, порушенням уродинаміки.

Характеристика	Фітолізин® Актив	Фітолізин® Нефрокапсули	Фітолізин® Паста
Застосовується з віку	3 роки	3 роки	18 років
Можна вживати вагітним	✓	✓	
Складники			
Лактобактерії	✓		
Екстракт журавлини	✓		
Рослинні складники		✓ 7	✓ 9
Дія			
Сечогінна		✓	✓
Протизапальна	✓	✓	✓
Антимікробна	✓	✓	✓
Знеболювальна		✓	✓
Запобігає каменеутворенню в нирках		✓	✓
Імунomodulatory	✓		
Відновлення мікрофлори піхви	✓		
Антиоксидантна			
Хвороби та стани, за яких слід уживати			
Сечосольовий діатез, сечокам'яна хвороба			✓
Профілактика рецидивів сечокам'яної хвороби, післяопераційний період		✓	✓
Цистит	✓	✓	
Безсимптомна бактеріурія	✓	✓	
Гострий та рецидивуючий цистит	✓		
Профілактика рецидивів після перенесеного гострого пієлонефриту		✓	
Профілактика загострень хронічного пієлонефриту		✓	
Сечокам'яна хвороба після літотрипсії			✓

Причинами гіперурикозурії/гіперурикемії є особливості харчування (переважання в раціоні продуктів, що містять пурини, – м'ясо, ковбаса, субпродукти, консерви, ікра, шоколад), нервово-артирична аномалія конституції з рецидивуючим ацетонемічним синдромом, подагра у близьких родичів, спадкові захворювання, в основі яких лежать порушення синтезу сечової кислоти, – кантинурія, тривале застосування медикаментів (сечогінні, цитостатики, антигіпертензивні препарати, нестероїдні протизапальні препарати), лімфопроліферативні захворювання.

Клінічними проявами сечосольового діатезу найчастіше є: дизуричні явища, болювий синдром, зміна кольору сечі – цегляно-червоний, молочно-сірий або біло-жовтий; гематурія, диспептичні розлади.

Рання діагностика сечосольового діатезу і призначення відповідного лікування є надзвичайно важливими, оскільки на цій стадії можна сповільнити чи навіть зупинити патологічний процес.

Із метою лікування сечосольового діатезу і профілактики його ускладнень може використовуватися Фітолізин® Паста для приготування суспензії (оральне застосування), що містить екстракт, згущений із суміші лікарської рослинної сировини: кореневища пирію (*Agropyron repens (L.) Beauv.*), лушпиння цибулі (*Allium cepa L.*), листя берези (*Betula pendula Roth*; *Betula pubescens Ehrh.*), насіння пажитки (*Trigonella foenum-graecum L.*), коріння петрушки (*Petroselinum sativum Hoffm.*), трави золотарника (*Solidago virgaurea L.*), трави хвоща польового (*Equisetum arvense L.*), коріння любистку (*Levisticum officinale Koch*), трави грічка пастиного (*Polygonum aviculare L.*). Допоміжними речовинами є ефірні олії шавлії, сосни, апельсина, м'яти перцевої. Фітолізин® Паста чинить сечогінну, протизапальну, антимікробну та знеболювальну дію; сприяє вимиванню піску, дрібних сечових конкрементів; запобігає збільшенню конкрементів або післяопераційному повторному утворенню каменів.

Призначення Фітолізин® Паста (1 чайна ложка 3 р/день протягом 3 міс) дорослим пацієнтам різної статі із сечосольовим діатезом та високим ризиком рецидивів каменеутворення забезпечувало стабільне підвищення рН сечі до показників 6,2-6,8 і зростання добового діурезу до 2,5 л. Отже, Фітолізин® Паста запобігає перенасиченню сечі каменеутворювальними речовинами та, відповідно, рецидивам каменеутворення. Ці ефекти реалізуються за рахунок діуретичного, протизапального та залужувального впливу, а також здатності пригнічувати патологічну кристалізацію каменеутворювальних речовин у сечі (Saenko V. et al., 2017). Багатогранна дія Фітолізин® Паста дозволяє запобігти не лише первинному каменеутворенню, а й вторинному уролітіазу.

Особливості Фітолізин® Паста та інших засобів цієї лінійки наведено в таблиці. Певні відмінності між цими фітотерапевтичними засобами надають змогу підібрати оптимальний препарат для кожного пацієнта залежно від патологічного стану та індивідуальних особливостей.

Загалом, обираючи оптимальний засіб лінійки Фітолізин®, слід пам'ятати просте правило: при циститі й інших неускладнених інфекціях сечових шляхів оптимальним є застосування Фітолізин® Нефрокапсул, а при сечосольовому діатезі – Фітолізин® Паста.

Список літератури знаходиться в редакції.

Підготувала Лариса Стрільчук

ФІТОЛІЗИН®

МАГІЧНА СИЛА ПРИРОДИ

9 КОМБІНАЦІЯ ТРАВ

7 КОМБІНАЦІЯ ТРАВ

* Згідно інструкції про медичне застосування лікарського засобу Фітолізин® Паста і згідно листку-вкладенню Фітолізин® Нефрокапсули. Фітолізин® Нефрокапсули є дієтичною добавкою і не є лікарським засобом. Фітолізин® Нефрокапсули. Звіт за результатами робіт санітарно-епідеміологічної оцінки №8/2353 від 08.09.2020 р. Фітолізин® Паста. РП № UA/0471/01/01 від 22.10.2018р. Перераховані назви препаратів є зареєстрованими торговими марками Польфарма. Права на використання торгових марок належать Польфарма. З інформацією про препарати Ви можете ознайомитися в інструкціях для медичного застосування і у листку-вкладенні. Інформація для спеціалістів у сфері охорони здоров'я. За додатковою інформацією щодо препаратів Ви можете звернутися до товариства з обмеженою відповідальністю «Польфарма ЮА», 04070, Київ, вул.Іллінська, 8, п.11, 5 поверх, тел. (044) 498-90-07, факс (044) 498-93-87. Повідомити про небажане явище або лишити скаргу на якість препаратів Ви можете до товариства з обмеженою відповідальністю «Польфарма ЮА», 04070, Київ, вул.Іллінська, 8, п.11, 5 поверх, тел. (044) 498-90-07, (066) 416-57-15 або на e-mail: info.ukraine@polpharma.com.

 polpharma